

ESETBEMUTATÁS

Csekné Zsuzsa, Guruló Műhely Kaposvár

Az eset egy CP, központi idegrendszeri sérült nő kerekesszékének lábtartó kialakítását írja le, melyet a kaposvári Guruló Műhely szakemberei végeztek.

Kulcsszavak: CP, kerekesszék, lábtartó, méretvételezés, FNO, Guruló Műhely

Julcsi 26 éves központi idegrendszeri (CP-tetraparesis spastica) sérült fiatal lány, aki szintén azért keresett meg bennünket, mert lába nehezen tartható meg a kerekesszék lábtartóján és ez problémát okoz neki a mindennapjaiban. Jelenleg ápoló-gondozó lakóotthonban lakik, ahol munka rehabilitációs tevékenységben vesz részt (nyomdaipari előkészítő tevékenységet végez). A mindennapi életben a kerekesszék használatán kívül néha személyi segítségre is szüksége van, de így hogy lába folyamatosan lecsúszik, mindig szólni kell valakinek, hogy tegye vissza. A lecsúszott lába abban is akadályozza őt, hogy asztal alá tolvá lába nem fér el kényelmesen, mert előre kicsúszik.

Mozgásállapotát tekintve jellemzően cerebrál paretikus tüneteket mutat- berögzült ízületek, feszes izomtónus, kóros reflexek-, együttmozgások. A végtagok alátámasztva kis elmozdulású mozgásra képesek, izomerő nehezen meghatározható. Hirtelen váltásoknál környezeti ingerekre adott válaszreakciója során fokozódik az izomtónus. Fájdalomtűrő képessége nagyon alacsony szintű, térdé, válla, csípője fáj. Rövid távon pár lépést átalakított alkarnál megtámasztott gurulós járókerettel megtesz, törzs stabilitása bizonytalan. Heti rendszerességgel vesz részt gyógytornában, szabadidejét a lehetőségeihez képest aktívan tölti, rendszeresen gyakorolja vallását, templomba jár, és szívesen jár színházba. Beszéde dysarthrias, tónusfokozódás esetén beszéde nehezen érthető, skandáló jellegű. Tempója lassú, nehézkes.

Meyra elektromos kerekesszékét önállóan használja. Ezt a székét kb. 1 éve kapta. A felfekvés megelőzésére decubitus párnát használ.

Az elektromos kerekesszék vizsgálatakor az átalakítást szem előtt tartva a következőket figyeltük meg:

A lába mindig előre kicsúszott megtartani nem tudta a lábtartón. Ennek oka: a térdben erős extenziós tónusfokozódás. Kicsi támasztó felülete van a szék lábtartójának. Ha lába még rögzítés nélkül van, a közlekedés csak még inkább nehezített számára. Törzsét sem tudja biztonsággal így megtartani.

A kerekesszék **előnye**, hogy masszív elektromos szék utcai és beltéri használatra is alkalmas.

Az **életminőségi skála** felvételénél a következő válaszokat adta: Önellátás (60%) utcai közlekedés(30-40% között), munka(40-50% között), sport(10-20%)

Az **FNO módszer** segítségével jól leírható a fogyatékos személy funkciói, cselekvési képessége saját és tágabb környezetében. A módszer néhány fizikális vizsgálat felmérésével is kiegészült, ami főként az izomtónusra, ízületi kimozzgatásra, kóros együttmozgások megfigyelésére, stabil ülés és a kéz funkció megfigyelésére tette a hangsúlyt.

Az FNO módszeren belül csak azokat emelem ki a testi funkciókból, amelyek az átalakítás miatt fontosak lehetnek, és ami a fent említett mozgásállapotot kódokkal leírja.

KÓD	LEÍRÁSA
b7102.3	ízületi mobilitás
b7150.3	ízületi stabilitás
b7354.3	izomtónus
b2352.4	egyensúly
b755.3	kóros reflexek
b7650.3	akaratlan mozgási funkciók
b3300.2	beszéd
b320.3	
b28015.2	fájdalom a váll, a sacralis szakasz és a bal térdben
b 28016.2	

A szék hajtásához kapcsolódó tevékenység funkciók:

Tevékenység kód	Értékelés átalakítás előtt	Értékelés átalakítás után
d4153 ülő helyzet megtartása	3a.4.3a	2.3a.3a
e12011 elektromos kerek szék	+2	+4
e1151 decubitus párnát használ	+3	+3
d420 átülés	3b.4.3b	3b.4.3.b

e1501 emelő	+4	+4
e 340 személyi segítő	+4	+3
d450 járás	4	4
e12011 elektromos kerek szék	+3	+4
e340 személyi segítő	+3	+3
d445 kéz-, kar használat	3b.4.3b	3b.4b.3b
d 440 finommanipuláció	3b.4	3b.4
e12011 elektromos kerek szék	+3	+3
d465 helyváltoztatás segítséggel	3a	3a
d4650 helyvált. s.eszközzel otthoni környezetben	2	2
d4651,4652 helyvált. s.eszközzel más épületben és utcán	3b	3b
	+2	+3
e12011 elektromos kerek szék	+4	+2
e325 kollégák	+4	+2
e340 személyi segítő	+4	+2
e150 lift	+3	+3
d4708 szállító eszköz	3b.	3b.
e5400 száll. szolgálat	+3	+3

Részvétel funkciók

Tevékenység kód	Értékelés átalakítás előtt	Értékelés átalakítás után
d6200 bevásárlás	4.	3b.

e340 személyi segítő	+3	+3
e310 család	+3	+2
e150 középület	.3	.3
d8451 munkahely	3b	3b
e 5400 száll. szolgálat	+3	+4
e340 személyi segítő	+3	+2
e1501 lift, emelő	+4	+4
d9202 színházba járás	3b	3a
d930 vallás gyakorlás	3b	3b
e 5400 száll. szolgálat	+2	+4
e340 személyi segítő	+3	+2
e310 család	+3	+2
e325 vallási közösség tagjai	+3	+3

Főbb életterületek akadálymentesítése az ellátott szempontjából

e155+4 magánépület

e150.2 középület

e160.9 területfejlesztés

e355+3 egészségügyi szakemberek

e325+3 vallási közösség tagjai

A fiatal nő esetében olyan kerekesszék átalakításra volt szükség, amelyben biztonságosan érzi magát, lába előre a fokozott izomtónus miatt nem csúszik ki. Az elkészült egyéni átalakítás, amely bár egyszerű volt és csak egy funkcióra korlátozódott fontos volt az egyén szempontjából, hiszen hatására néhány területen kis mértékben minőségi változás történt. A pozitív változások az FNO minősítők és az életminőség skála változásaiban is

kimutathatóak, ami a fenti táblázatból és szövegből leolvasható. Az átalakítás után a talpra tett és rögzített lábfejek székében stabilabb ülést eredményezett, magabiztosabban, hatékonyabban kezeli a székét. Kevesebb energiája megy el a visszaülésre, amit eddig csak személyi segítséssel tudott megtenni, most rögzített lábára rátámaszkodik és visszahelyezi magát. Energiáját nem a törzse, lába megtartására kell folyamatosan összpontosítania, valamint nem függ a nap minden percében mástól, hogy lábait visszategye a lábtartóra. Még néhány előny, ami kiemelhető: a láb rögzítése a segítő számára is könnyű és gyors, a megtámasztott lábbal könnyebben helyezi át önállóan testsúlyát. És nem utolsó szempont, hogy esztétikusabb, hiszen így nem az előre kinyújtó mindenben elakadó lábát veszi észre mindenki.

Kaposvár, 2011. május